

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 619/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. K..., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Piešťany sp. zn. 2 T 111/2011 z 21. júna 2013 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 108/2013 z 27. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2013 doručená sťažnosť R. K. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 111/2011 z 21. júna 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského

súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 108/2013 z 27. júna 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že sa nachádza vo väzbe, do ktorej bol vzatý napadnutým uznesením okresného súdu podľa § 72 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením zamietol.

Argumentácia sťažovateľa v podanej sťažnosti je koncentrovaná do dvoch okruhov výhrad.

V rámci prvého okruhu sťažovateľ namieta pochybenie okresného súdu, ktorý podľa neho rozhodol o jeho vzatí do väzby v rozpore so zákonom z dôvodu, že rozhodol o väzbe, „*ku ktorej má dôjsť až v budúcnosti*“.

Sťažovateľ poukazuje na to, že okresný súd 21. júna 2013 rozhodoval o tom, že „*v budúcnosti budú existovať dôvody väzby sťažovateľa, konkrétne vzniknú dňa 13. 7. 2013 od 10.15 hod. (kedy mal byť prepustený z väzby v inej trestnej veci Okresného súdu Piešťany č. k. 1T/178/2012)*“.

Podľa jeho názoru „*žiadne ustanovenie Tr. por. neumožňuje súdu rozhodovať o väzbe do budúca nie je to ani možné, dôvody väzby, ktoré majú vzniknúť v budúcnosti súd nemôže predpokladať, v budúcnosti môže byť predsa všetko inak (nielen dôvody väzby nemusia v budúcnosti existovať ale aj sťažovateľ môže napr. zomrieť)*“.

V druhej argumentačnej rovine sťažnosti sťažovateľ poukazuje na to, že „*podľa § 76 ods. 6 písm. a/ Tr. por. lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin.*

Na Okresnom súde Piešťany bol sťažovateľ väzobné trestne stíhaný vo veci č. k. 1 T/178/2012, po celý čas tohto väzobného stíhania sa súbežne viedlo aj trestné konanie vo veci 2 T/111/2011, v ktorej je sťažovateľ tiež trestne stíhaný pre prečin.

Rozhodnutie súdu, ktorým ma vzal do väzby predstavuje zneužitie zákona a obchádzanie ustanovenia § 76 ods. 6 písm. a/ Tr. por., nakoľko sťažovateľ, hoci je stíhaný pre prečin, môže byť takto vo väzbe ďalších 12 mesiacov, čo je výklad zákona neprípustný, sťažovateľ nemôže za to, že súd vo veci č. k 2 T/111/2011 po celý čas jeho väzby v inej trestnej veci nekonal.

Pokiaľ by sme zvolili takýto výklad zákona, sťažovateľ by mohol byť vo väzbe bez obmedzenia akúkoľvek dobu, stačilo by vylúčiť z konania nejaký skutok na samostatné konanie, nič nerobiť a potom ho opäť zobrať v tejto ďalšej veci do väzby.

Sťažovateľ sa domnieva, že takýto výklad je neprípustný, vo veci sťažovateľa do úvahy prichádza uloženie súhrnného trestu aj v prípade uznania jeho viny, preto nemožno izolovane vnímať ani jeho väzbu, ktorá by presiahla a už presahuje dobu 12 mesiacov, hoci je trestne stíhaný pre prečin.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu Piešťany č. k. 2 T/111/2011 zo dňa 21. 6. 2013 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos/108/2013 zo dňa 27. 6. 2013, ktorým tento súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany č. k. 2 T/111/2011 zo dňa 21. 6. 2013, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Okresného súdu Piešťany č. k. 2 T/111/2011 zo dňa 21. 6. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos/108/2013 zo dňa 27. 6. 2013 sa zrušujú. Sťažovateľ sa prepúšťa z väzby.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou

(III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05).

Úlohou ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať

zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti môže ísť aj o porušenie ústavnosti (m. m. III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať... [písm. a)]... bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených... [písm. b)]... bude pokračovať v trestnej činnosti... [písm. c)]...

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd... Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia...

Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy došlo napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu.

1. K námietke sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu

Pri prerokovaní sťažnosti v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné sudy.

Vzhľadom na to, že na preskúmanie rozhodnutia okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský (druhostupňový) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmavať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09).

2. K námietke sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

Krajský súd v napadnutom uznesení v podstatnom uviedol:

„Okresný súd svoje rozhodnutie vydal v podstate na základe tej skutočnosti, že menovaný sa nachádzal vo väzbe Okresného súdu v Piešťanoch sp. zn. 1 T/178/2012, kde mu končí lehota väzby dňa 13. 7. 2013, a preto okresný súd pristúpil k výsluchu obžalovaného a k rozhodnutiu o jeho väzbe v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/111/2011. Rozhodujúc o tom, či aj v tejto veci je dôvod jeho väzby, okresný súd vychádzal z tej skutočnosti, že v tejto trestnej veci je stíhaný za 10 skutkov, ktoré sú kvalifikované ako rôzne trestné činy. V osobe obžalovaného R. K. ide o 6-krát súdne trestanú osobu aj na nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré na neho nemali žiadny výchovný vplyv, a preto okresný súd bol toho názoru, že je daný dôvod jeho väzby aj v tejto trestnej veci, a to v zmysle § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku. Pokiaľ ide o ponúknutý písomný sľub a peňažnú záruku bol toho názoru, že vzhľadom na osobu obžalovaného takáto

náhrada väzby neprichádza do úvahy, pretože samotná matka obžalovaného nevedela mu zabrániť v páchaní trestnej činnosti už v minulosti.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť obžalovaný R. K., ktorú však bližšie písomne nezdôvodnil...

Krajský súd posudzujúc jednak súčasné štádium trestného konania v trestnej veci 1 T/178/2012, v ktorom sa obžalovaný nachádza vo väzbe a ktoré právoplatne doteraz nebolo skončené a ako aj aktuálnu situáciu v trestnej vedenej na Okresnom súde v Piešťanoch pod sp. zn. 2 T/111/2011 zistil oprávnenosť postupu okresného súdu vo vzťahu k väzbe obžalovaného R. K.. Krajský súd je toho názoru, že k takémuto postupu okresný súd pristúpil odôvodnene a opodstatnene, pričom poukazuje na to, že obžalovaný R. K. svoju sťažnosť nezdôvodnil, a teda nevedno voči akému konkrétnemu postupu okresného súdu jeho námietky smerujú.

V každom prípade však krajský súd je toho názoru, že u obžalovaného sú dané dôvody väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku, pričom v tomto smere krajský súd konštatuje to najpodstatnejšie, a to že obžalovaný je osobou, ktorá sa počas pobytov na slobode opakovane dopúšťala majetkovej trestnej činnosti, a to aj napriek predchádzajúcim nepodmienečným trestom odňatia slobody, a teda ani doterajšie výkony trestu odňatia slobody u neho zjavne nemali žiadny výchovný účinok. V tomto smere teda krajský súd pridržava sa právneho názoru okresného súdu tým, že aj podľa jeho názoru tieto skutočnosti v dostatočnej miere odôvodňujú jeho väzbu a väzobný dôvod tak, ako to ustálil okresný súd v napadnutom uznesení.

Rovnako tak z týchto dôvodov ani vonkoncom neprichádza do úvahy náhrada väzby obžalovaného inštitútmi, ako boli tieto navrhované pri jeho výsluchu pred samosudkyňou okresného súdu.

Keďže okresný súd pri rozhodovaní o väzbe obžalovaného R. K. postupoval v súlade zo zákona vo všetkých jeho smeroch, krajský súd nevzhladol dôvod pre zmenu, či zrušenie napadnutého uznesenia. “

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je

založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov všeobecných súdov pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 225/03, III. ÚS 181/04, III. ÚS 345/04).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k názoru, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavne akceptovateľné. Zo záverov, ku ktorým dospel krajský súd pri posudzovaní podmienok vzatia sťažovateľa do väzby v jeho trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Naopak, prejavom dôsledného zhodnotenia dosiaľ zistených skutkových okolností trestnej veci sťažovateľa v nadväznosti na jej charakter a protispoločenskú závažnosť bol už postup okresného súdu, ktorý bol одобrený aj krajským súdom v rámci rozhodovania o sťažnosti, ako aj zohľadnením jeho osobných

pomerov a predchádzajúceho spôsobu života, tak ako ich vyhodnotil krajský súd, konštatujúc, že *„obžalovaný je osobou, ktorá sa počas pobytov na slobode opakovane dopúšťala majetkovej trestnej činnosti, a to aj napriek predchádzajúcim nepodmienečným trestom odňatia slobody, a teda ani doterajšie výkony trestu odňatia slobody u neho zjavne nemali žiadny výchovný účinok...“*.

Krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí taktiež neopomenul zmieniť o dôvodoch, prečo neprijal ani sťažovateľom, ani jeho rodinnými príslušníkmi ponúknuté záruky ako prostriedky nahradzujúce väzbu. Krajský súd teda dostatočne dôsledne skúmal okolnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa nielen z hľadiska relevantných zákonných ustanovení Trestného poriadku, ale aj z hľadiska rešpektovania jeho základných práv a slobôd garantovaných ústavou.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu zastáva názor, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k sťažovateľovmu vzatiu do väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane právnej úpravy základných práv na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy ako práv, ktoré mali byť porušené napadnutým uznesením krajského súdu v jeho obsahovej spojitosti s napadnutým rozhodnutím okresného súdu s dôsledkom tvrdenia o nezákonnom vzatí sťažovateľa do väzby.

Ako už bolo uvedené, sťažovateľ v sťažnosti sústredil svoje námietky do dvoch argumentačných okruhov, pričom však nemožno opomenúť skutočnosť, že jeho argumentácia uplatnená v konaní pred ústavným súdom sa predtým žiadnym spôsobom nepremietla do opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu okresného súdu.

V rámci základnej argumentácie sťažovateľ vytýkal okresnému súdu, že rozhodol o jeho vzatí do väzby v rozpore so zákonom z dôvodu, že rozhodol o väzbe, *„ku ktorej má dôjsť až v budúcnosti“*, a o tom, že *„v budúcnosti budú existovať dôvody väzby sťažovateľa, konkrétne vzniknú dňa 13. 7. 2013 o 10.15 h“*.

V rámci ďalšej argumentácie sťažovateľ namietal, že v jeho prípade už uplynula celková doba trvania väzby, keďže na neho sa vzťahoval § 76 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku, podľa ktorého celková doba trvania väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin.

K prvej námietke sťažovateľa ústavný súd uvádza, že väzba je chápaná ako výnimočný prostriedok zaistenia obvineného na účely trestného konania v prípade zistenia skutočností ustanovených zákonom, ktoré odôvodňujú nevyhnutnosť jeho použitia v záujme včasného a náležitého objasnenia trestných činov a spravodlivého postihu ich páchatel'ov. Jej účelom je dočasné pozbavenie osobnej slobody obvineného. Trvanie väzby možno v konkrétnom prípade ospravedlniť, len ak existujú jasné náznaky skutočného verejného záujmu, ktoré napriek prezumpcii neviny prevažujú nad právom obvineného na osobnú slobodu. Trvanie väzby nad lehotu, ktorá je zákonom ustanovená ako maximálna, už podľa ústavy nemožno v žiadnom prípade ospravedlniť.

V čase rozhodovania okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T 111/2011 (t. j. tej, ktorá je predmetom predbežného prerokovania pred ústavným súdom) väzba sťažovateľa mala začať plynúť 13. júla 2013 o 10.15 h, pričom osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená na základe uznesenia okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 178/2012 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v rámci ktorej mala táto väzba skončiť 13. júla 2013 o 10.15 h.

Keď okresný súd rozhodoval o vzatí sťažovateľa do väzby (napadnutým uznesením okresného súdu), rozhodoval o tom, že v tom čase existujú dôvody preventívnej väzby sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keď uviedol, že *„obvinený je dlhodobo bez práce, majetkovou trestnou činnosťou si zrejme zaobstarával prostriedky na živobytie, skutkov sa dopustil krátko po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý zjavne nemal na neho žiaden výchovný vplyv, čo zvyšuje obavu, že v prípade prepustenia na slobodu by pokračoval v páchaní trestnej činnosti. V minulosti bol 6-krát súdne stíhaný.“*

Keďže sťažovateľ bol čase rozhodovania okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T 111/2011 už zaistený v inej trestnej veci, nebolo potrebné (ani možné) na čas, na ktorý sa vzťahovalo uznesenie okresného súdu vydané v jeho inej trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 T 178/2012, brať sťažovateľa do väzby vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T 111/2011.

Vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľa, že tým, že už bol v trestnej veci (vedenej pod sp. zn. 1 T 178/2012) vo väzbe 12 mesiacov [poukazujúc pritom na znenie § 76 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku], nie je možné, aby bol opätovne v inej trestnej veci (vedenej pod sp. zn. 2 T 111/2011), kde je tiež stíhaný pre prečin, vzatý do väzby, keďže 12-mesačná celková doba trvania väzby už podľa neho uplynula, ústavný súd uvádza:

Prípustnosť dĺžky trvania väzobného stíhania je upravená v § 76 a nasl. Trestného poriadku. Podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas. Podľa § 76 ods. 6 Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť a) dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin... Podľa § 76 ods. 7 Trestného poriadku z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá na prípravné konanie najviac a) sedem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin... Podľa § 76 ods. 10 Trestného poriadku lehoty uvedené v odseku 6 a 7 sa rátajú od času, keď bol obvinený zatknutý alebo zadržaný; ak nepredchádzalo zatknutie alebo zadržanie obvineného, od momentu, keď bola na základe rozhodnutia o väzbe obmedzená osobná sloboda obvineného... Podľa § 79 ods. 1 Trestného poriadku ak pominie dôvod väzby, dôvod na jej ďalšie trvanie alebo uplynie lehota uvedená v § 76 ods. 6 alebo 7, alebo § 78, musí byť obvinený ihneď prepustený na slobodu...

Otázka, ktorou sa ústavný súd musel zaoberať, sa týkala toho, či vzatie obvineného (sťažovateľa) do väzby počnúc 13. júlom 2013 o 10.15 h v súvislosti so stíhaním pre pokračujúci prečin krádeže (vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T 111/2011) bolo v rozpore s ústavnou požiadavkou, že sa tak môže stať „iba na čas ustanovený zákonom“, a to vzhľadom na tvrdenie sťažovateľa, že dňom 13. júla 2013 vykonal v trestnej veci (vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 178/2012) väzbu v dĺžke 12 mesiacov, ktorú Trestný poriadok ustanovil ako maximálne prípustnú celkovú dobu trvania väzby.

Ústavný súd pripomína, že v oboch spomínaných trestných veciach sťažovateľ sa nevedlo spoločné konanie (aspoň to sťažovateľ v sťažnosti neuvádza), t. j. obe spomínané trestné veci neboli spojené na spoločné konanie.

Pri posudzovaní dodržania maximálnej zákonom ustanovenej celkovej doby trvania väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 111/2011 nie je rozhodujúce, ako dlho bol sťažovateľ vo väzbe v inom trestnom konaní (vedenom pod sp. zn. 1 T 178/2012), pretože v sťažovateľovom prípade ide podľa názoru ústavného súdu o samostatné trestné konania, kde celková doba trvania väzby plynie, resp. sa posudzuje taktiež samostatne.

Iná situácia by nastala, ak by trestné konania vedené proti sťažovateľovi boli vedené spoločne, a jedno z nich by bolo následne vylúčené zo spoločného konania na samostatné konanie, pričom všeobecný súd by počítal lehotu trvania väzby v prípade následne vylúčeného konania od jeho vylúčenia, pretože samotné vylúčenie veci na samostatné konanie neodôvodňuje možnosť začatia plynutia novej lehoty ustanovenej pre ďalšiu väzbu (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 281/2012).

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nestotožnil s názorom sťažovateľa o ústavne neakceptovateľnej interpretácii zákona zo strany krajského súdu, a preto nepovažuje skutkové alebo právne závery krajského súdu za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označeným článkom ústavy. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd však zistil, že sťažnosť je v tejto časti potrebné odmietnuť aj z ďalšieho dôvodu. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ síce podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť podľa § 83 Trestného poriadku, a teda z formálneho pohľadu vzaté opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv účinne poskytuje, využil, avšak z materiálneho hľadiska tak neurobil procesne náležitým spôsobom, keďže túto svoju sťažnosť bližšie nijako neodôvodnil.

Zákon o ústavnom súde ako zákonnú podmienku ustanovil, že pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí sťažovateľ vyčerpať všetky procesné prostriedky,

ktoré mu na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), *ratio legis* tohto ustanovenia pritom spočíva nielen v tom, aby tá-ktorá vec bola posúdená tými orgánmi verejnej moci, do ktorých právomoci takéto posúdenie spadá, ale taktiež v tom, aby prípadné chyby mohli byť v opravnom konaní pred orgánmi verejnej moci posúdené a spôsobom predvídaným zákonom napravené. Z toho vyplýva, že námietky, ktoré mohli a mali byť uplatnené už v konaní pred všeobecným súdom, ale uplatnené neboli, nemôžu byť úspešne po prvýkrát uplatnené až v konaní o sťažnosti pred ústavným súdom.

Sťažovateľ preto tým, že po prvýkrát uplatnil svoje námietky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu až v konaní pred ústavným súdom, odňal príležitosť (a aj právomoc) sťažnostnému súdu vysporiadať sa s nimi.

Ústavný súd na základe už uvedených dôvodov sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy odmietol aj pre nedostatok právomoci.

Z dôvodu odmietnutia sťažnosti v celom rozsahu nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2013